

Молоде Життя

ЖУРНАЛ ПЛАСТОВОГО ЮНАЦТВА

Ч. 1-2 (119-120)

СІЧЕНЬ - ЛЮТИЙ

1955

ТЕРМОПІЛІ – КРУТИ

Є історичні події, які завдяки своїй моральній величчю та своєму небуденному духовому підйому живуть тривко у людській пам'яті. Є в цих подіях якась містична сила, що попливе наш ум та різьбить незатерті образи в нашій свідомості.

Ось один приклад того роду подій. Багато з нас на шкільній лавці зазнайомились з історією грецького народу. Та з-поміж різних подій, що сталися впродовж існування стародавньої Греції, у свіжій пам'яті залишилась нам усім одна подія, а саме геройський бій під Термопіями. Невелика числом грецька армія станула тут до нерівного бою з сильним ворогом — Персами, щоб загородити їм шлях до однієї із грецьких столиць — Спарті. Сили Греків були невеликі, але підйом та завзяття віщували їм перемогу. Та ось сталося щось, чого не чекали герої Термопілі. Знайшовся між ними зрадник Ефіяль, що нічю перевів сильний відділ Персів через маловідому гірську доріжку і вони, знеч'їв, заскочили ззаду Греків. Та все ж таки Греки не піддалися — вони боролись до останнього вояка. У висліді — всі вони полягли на полі бою. Військова перемога була за Персами, але пролялята кров спартанських вояків врятувала добре ім'я і честь грецького народу. Вони залишили по собі живий м'їт, що житиме так довго, як довго житиме людство.

Наша історія має теж свої — українські Термопілі, а ними є Крути. Як колись під Термопіями згинуло триста молодих Спартанців, так під Крутами лягло геройською смертю за честь і добре ім'я українського народу триста юнаків-студентів, що намагались загородити московському наїзникові шлях до серця України — зодотвершого Києва...

Крутянським героям не поведося спинити наступу сильного і добре

вишколеного ворога. Немов ці колишні герої з-під Термопілі, полягли вони геройською смертю в нерівному бою. Геройський чин під Крутами був виявом надлюдської хоробрости так, що інколи називають цей бій безумством. Але так воно не є! Не зважаючи на всю безглядність перемоги — це був най-

глибший відрух живої нації, що жертвою своїх найкращих синів мусила зреагувати в обороні свого існування... Кривавий бій під Крутами потряс совістю українського народу. Українці зрозуміли, що проти ворожого насилля треба поставити свою реальну збройну силу, що держави не збудується словом, але чином, що без жертв — немає Воскресення!

М. Зашківський

Піонерка в юнацькому таборі в літні 1954 р. у Грефтоні, Онт. Канада

ВДИВЛЯЮЧИСЬ У ВОГНИК СВІЧЕЧКИ...

6-ий січень — 9-та вранці.

Цей день залишиться мені незабутнім до кінця мого життя, бо в цей день всі пластуни всього світу зішлись разом однією думкою і полинули у рідний край.

Вдівляюся у вогник горіючої свічечки і перед очима миготять-пересуваються образи, як живі картини. І згадується: за малою смужкою лісу, закутавшись у пушистий сніг, розкинулись хатки. Химерними стрічками кучерявиться дим над стріхами, де-не-де в віконці блисне вогощ. Налягає сумерк — відчувається якесь радісне напруження хвилі-на доганяє хвилину — і нараз: „Мамо-перша зірка!“ Вже скрипить сніг під ногами, входить тато і вносить сніг до хати. „Христос Раждається — дай Боже святкувати і других свят дочекати!“ Стіл накритий білою скатертю, горить свічка, подають страви: борщ, голубці, пироги, кутю і багато інших. А на серці легко і радісно. Пахне сіном, що розкинене під столами на пам'ятку що „Діва Марія сіном притрусилася в яслах положила Сина“... затишино-спокійно... Та раптом „Радуйся земле — Сим Божий народився“. Відчиняються двері, морозний подих вдирється до хати і звучно лунає коляда.

Колядники не минають жадної хатини. Дзвенять у повітрі слова коляди і підносяться високо ген до небес та лучаться за величним гимном: „слава во вишних Богу, а на землі мир“.

Здрігаюся — чи так тепер у нашій дорогій батьківщині? Чи лунає коляда, сідають вечерята — торжественно і радісно? Чи натоплено в хаті, чи є борщ-кутя? Чи всі мають свою хатину? Як зустрічають цей величний празник наші — ті, що боряться за волю — що далеко в лісах без урину блукують? Боже, дай швидко подолати ім усі негоди, — дай, щоб і вони засіли у рідним колі до святої вечері!...

Догоряє свічечка, розпливаються намальовані картини, лишається туга до всього, що було, що лишилося з дитячих спогадів.

ЮНАЧКИ З „ВІВІРКИ“ (МОНТРЕАЛ)

О. Гаврилюк, ЧМ. ГЕРОЯМ КРУТ

Вам, що Вітчизні все пожертвували
Щоб вибороти волю Україні,
Щоб захистити від вражої навали —
Вам — лицарям ми присвятаємо нині:

Ритимемо вірно Вашими сідамам
Щоб і здійснити Ваші заповіти,
Щоби знов на Клепа старі золоті брами
Прапор з тризубом сильно закріпити.

Щоб знов на ринок галицького Львова
Під пісні звук і бряк коліс панцерних
Українська армія входила — готова
Прогнати зайд — катів всіх ненажерних.

Вам присягаєм: Доти не спінемо,
Доки не скінчимо Крутицького ми бою!
І або святу волю здобудемо
Або всі разом лякем головою!

Табір „Лісова пісня“ 1954 р.

СІЧНЕВІ ДАТИ

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ 22. СІЧНЯ 1918

В Четвертому Універсалі, виданому цього дня Українською Центральною Радою, проголошено:

„Народе України!

Твоєю силою, волею, словом утвердилася на Українській Землі вільна Українська Народна Республіка! Здійснилася давня мрія Твоїх Батьків, борців за волю і право робочого люду...

... Щоб повести свій край до ладу, творчої праці, закріплення революції і нашої волі, ми Українська Центральна Рада, оповіщаємо всім громадянам України:

Від нині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною суверенною Державою Українського Народу!

„Власть у ній буде належати тільки до народу України!“

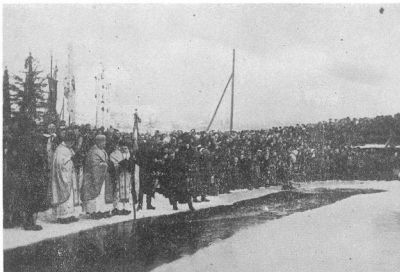
ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ СОБОРНОСТІ 22. СІЧНЯ 1919

В Акті Соборности, ухваленому урядами Української Народної Республіки і Західньо-Області Української Народної Республіки, проголошено:

„Віднині зливаються в одно віками відділені одна від одної частини України — Галичина, Буковина, Закарпаття і Наддніпрянська Україна в одну Велику Україну. Сповнилися відвічні мрії, для яких жили і за які вмирали найкращі сини України.

Віднині є тільки одна Незалежна Українська Республіка.

Віднині український народ, зібраний могутнім пориром своїх власних сил, має змогу об'єднати всі зусилля своїх синів для створення незалежної Української Держави на добро і щастя Українського Народу!“

Йордан на Рідній Землі: В Калуші 20. січня 1944 року

(Між священниками — пластун о. Роман Монцібович, ЛЧ) Фото: Б. Олександрівський, ЛЧ

БОРОТЬБА ЮНАКА З ПЕЧЕНИГОМ

З відстані багатьох років, з віддалі тисячів кілометрів простору — лину спогадами в осінній вечір...

Оце, виходжу знайомими стежками і підходами самотнім мандрівником в сторону гірського сховища. Мій крок рівний й вичуваю, як рівномірно стучоє серце. Повним легеньми втягаю різьке повітря височини і, задержавшись на хвилину, — помічаю стрункі обриси шпилів, які чітко зарізаніються на зоряному небі. Думається мені про минуле, про пройдені стежки і здобуті верхи. У вчорашньому. Думається мені і про стежки, якими буду йти вже завтра...

Кудюю вестиму? Стежки завтрішнього? Кудюю?...

Невилі відповісти собі так, щоб моя відповідь мене заспокоювала. Не могу, бо мое життя — це життя перелетного птаха, який не має змоги звити собі гнізда... Птаха, який мусить перелетати з місця на місце, як і його ввесь рід... Така доля його роду: летіти і шукати все нового довілля...

Розгублююся в здогадах...

Доля?...

Протиставитися їй?...

Можна?...

...мені сте холодно. Від недалекого озера віє прохолоддю ввечера. Прохолодью волога і вона налідає мацінькими краплинами на обличчя, на руках... Вичуваю її в серці... Добирається і до моїх думок... Але, треба йти...

... З кожним пройденим кроком мені стає відрадніше. Вичуваю пливке тепло в жиллах...

І враз радісна думка! Радісна, як об'явлення:

— „Куди і не йтимеш, перелетний птахо, то твої думки будуть вертатися до високих шпилів. Бо хто раз збагнув їхню красу, труд для цієї краси, хто раз вичув радість свого існування на високому шпилі — той навки заякорив на ньому своє серце — тугою. А нині туга за виходом на високий шпиль, туга за широким обрієм — завтра вже вихід на шпиль!”

Спогади і дійсність...

Зараз з відстані багатьох років, з віддалі тисячів кілометрів — летять мої думки до високих шпилів.

Тужу за виходами!

Тужу тугою, про яку не вмію розсказати словами, не вмію виспівати її в пісні, бо вона — Пісня!

Пісня, яка здвєнїть в мені, яка дзвенїть кругом мене, яка сповнює мене.

Ю. Федорович

В 993 році пішов Володимир на Хорватів. А як прийшов він із хорватської війни, появилися Печеніги по тому боці Дніпра від Сули. А Володимир вийшов проти них і зустрів їх на Трубежі над бродом, де сьогодні Переяслав. І став Володимир на цьому боці, а Печеніги на тому, і не важилися йти чи на той бік, а вони на цей бік. І прихав печенізький князь до річки, і покликав Володимира та сказав йому:

— Вишли ти свого вояка, а я свого, нехай борються; якщо твій вояк повалить мого, то не воюватимемо три роки й розійдемося в різні боки; а якщо наш вояк повалить вашого, то воюватимемо три роки.

Володимир прийшов до обозу і послав окличника по обозі з словами:

— Чи нема тут такого вояка, що взявся б битися з силачем Печенігом?

І не нашлося такого силача ніде. І на другий день приїхали Печеніги та привели свого вояка, а наших не було. І зажурився Володимир і послав посланків до всіх своїх воїв. І прийшов до нього один старший вояк і сказав йому:

— Князю, у мене є один найменший син дома, з чотирма я вийшов у похід, а він лишився дома; від дитинства ніхто не повалив його: коли я один раз дорікав йому, а він

Зложені пожертви на пресовий фонд допомагають нам у великій мірі видавати „Молоде Життя” й „Готуйся” правильно і безперервно.

м'яв кожу (шкуру), він розгнівався на мене і передер козу руками.

Князь, почувши це, зрадів і швидко послав по нього. І привели його до князя, а князь оповів йому все. А він сказав:

— Князю, не знаю, чи могу з ним міряться. Випробуйте мене: чи нема тут великого й сильного вола?

І знайшли сильного вола, і він повалив роздрознати вола, і покладали гаряче залізо на нього, і пустили вола, і побіг він повз нього. І вхопив він вола рукою за бік, і зирвав шкуру з м'ясом, скільки захпала його рука. І сказав йому Володимир:

— Можеш боротися з Печенігом!

На другий день прийшли Печеніги і почали гукати:

— Чи нема вояків? Ось наш готувий до бою.

А Володимир повелів тієї ночі воякам узбротітись. І вистали Печеніги свого вояка, і був він дуже великий й страшний. І виступив боєць Володимира. Погланувши на нього, Печеніг розсміявся, бо був середнього росту.

І розмірили віддалі між обома військами, і пустили їх проти себе. І зчепилися вони міцно, і переміг юнак Печеніга в руках до смерті, і повалив його на землю. І закричали княжі воїни, а Печеніги кишували тікати, і погнались Русичі за ними, вбиваючи їх, і прогнали їх. А Володимир радів і заклад горлод на тому броді і назвав його Переяслав, бо юнак перейняв славу.

Шатро „Пінгвін” (Філадельфійці) в юнацькому таборі в Іст Четрем (липень 1953)

ТАБІР ЛЬОДОВОГО УЗБІЧЧЯ

Понеділок, 27. грудня 1954:

Прошуміли бураліцькі святкування Миколая, лещетарські змагання — гості роз'їхалися. Залишилися ми таборовицьки, ну й ще пару ентузіастів лещетарства. Американців майже немає, така тиша... Природа якась така близька, життя якесь повніше, коли кругом немає надокучливої цивілізації.

Сидимо у великій кімнаті у долішній „ладж“ — стіни з могутніх колед, два боки осклені. Вид, на мале, мов забавочка місточко Вілмінгтон, розташоване ген удолині. Навколо гори Вермонт, Нью Йорку, на ближчих узбіччях видно лещетарські з'їзди. За нами ще вище — два бараки, де ми розтабурувались. З кімнати у дівочому бараку куриться дим, наша перша чергова вже уряде.

Зараз вирушаємо на пухкий сніг... Нас 15: 5 юначок, 5 старших пластунок і 5 сеніорок — „стежинок“ у Булаві.

Вже вечір. Всі потомлені, але розсміяні. Сидимо знову в долішній колобі. Горить вогнище, світяться дві ялинки в кутах. Співаємо: „Гей, у соняшні простори“. Згадуємо пригоди першого таборового дня: Ранній „іспит“ перед інструктором лещетарства Білім Джеком, події тих „на ліво“ і „на право“. Початківці залишилися з „професором“ Колюмбом на невеличкій горбку вчитися

плужка, а заавансованих гонили Джеки (Білий і Чорний) на гору, що здавалася всім стрімкою, високою, страшною... Навіть під гору було важко їхати, не одна заплутувалась за скомпліковане сидження у виді відверненої букви „Т“ і падала в глибокий сніг. З'їжджали спершу з половини гори, а наприкінці зі самого верха. А вид з гори, просто казка! З другого боку у долі Лейк Плесід і далі гори. З'їзд уділ тривав довше, декого то ще остання патруля лещетарів заставляла при спробах зсування — про дійсний з'їзд не могло бути мови. Здавалося, що всі дерева на нас їдуть — а їх так багато: кошлаті смереки, білі берізки, якісь хащі, каміння. І виявилось, що при такій швидкості з'їзду навіть давно випробувані способи гальмування не помагали.

А як вигідно було потому сидіти у м'яких фотелях і слухати гутірки Сяні про лещетарство та Чорного Джека про історію українського лещетарства!

Вівторок 28. грудня 54:

Всі спали, як сусли. Десь кажуть, що в кімнаті Булави відбувались якесь маскарада, чи показ „домшкотові“ (до мішка на спання) ноші, однак відбувалось усе зовсім тихо і з пригдушеним сміхом.

Вранці була мряка. На ранній збірці ледве одна одну бачили. По сніданні мряки впали на долини, і верхи гір виглядали, як чорні острови

Наука їзди на лещетах

(Булава й учасниці) Фото: Чорний Джек

в білому морі. В полудне розпадався дощ, воно так дивно їздити на лещетах, коли холодні краплі просто колять в обличчя! Поверхня снігу стала мов тонке скло. Падали ще більше і вернулись перемокалі до нитки.

Тепер вже сидимо в своїм баракі на горі. Піч розпечена, аж червона, навколо парують мокрі річі. Знову гутірка про виряд, роди снігу. Вишиваємо.

Середа 29. грудня 54:

Знову вечір. Співаємо на долі в залі. Наш новий приятель Американець Джим накрутив пару наших пісень на „тейпрекординер“.

За нами чудовий соняшний день. Сніг не був безпечний до їзди, ввесь покритий льодом. Ходили діл відмінні нішки у мандрівку. Дряпались проти сонця під гору, стаючи всі в один викутий лещетарським черевиком слід, а сніг розсипався під ударами ніг, мов іскри. Ішли кілька годин, під другим верхом поверхня снігу зм'якла й ми почали западати ся вище колін. Кожний крок вимагав зусилля, але ми йшли далі, бо навколо було так гарно, так соняшно. Поодинокі хмаринки зачіпалися за верхи сусідніх гір і залишали їх білими від інею і здавалося, що всі вже цілком втомлені, перемерзлі, але хтось почав пісню і всі підхопили. Таки могли б ще йти далеко — далеко...

Увечері, по гутірці Терешки на пластові теми, оповідали нам Білий Джек і Колюмб про їхній вихід на Мон-Блян.

Тепер вже всі три наші інструктори „парадують“ з однаковими хустинами на шиї. Підчас спеціальної церемонії вручила їм їх наша бундужна від цілого табору „за заслуги“.

Лещетарське схоронище на Вайт-Фейсі

Фото: Чорний Джек

З прогулянки на верх Вайт Фейс:
Перед колюбою — на половині дороги
відпочинок Фото: Чорний Джек

Четвер 30. грудня 1954:

Вчора був якийсь спеціально гарний вечір. Ми співали „Ніч вже йде“, а природа кругом мов з цукру, білі галузки смерек ані не зашремтіли. Сьогодні знову вимірний день. Вночі упав свіжий сніг, так що їздити було прекрасно. Джеки учили „Християні“, сварились за „гінтерлягу“ і давали кусок чоколяди за кожний упадок „на писью“.

Увечері була гутірка про першу поміч в лещетарстві, лаявіні і тим подібні неприємні речі. Вітер нив увесь час за вікном, здавалося, що ціду колибу порве у безвісті.

Тепер вже буря затихла. Христия грає на фортепіані, а дівчата одні вишивають, інші повторюють лекції до школи, ще інші пишуть картки.

Були якісь Американці, пробували пустити „шафу, що грає“, але наш Джим заглушив їх нашим хором зі свого „тейпрекордера“. Непрошені гості забралися.

Зараз ідемо до бараків. Господар-

на Ясько знову певно буде пригрівати якісь запашні страви на залізній печі, булава буде перешіптуватися в куточку про програму завтрашнього дня. Потому ще хтось підкине з гуркотом одну-дві колоди під піч — і знову буде тихо...

П'ятниця 31. грудня 1954:

Сьогодні сонце просто пекло, ми попідіргували своїми вітрівками, позакочували рукави, я справжні „декольники“. Вітер розвівав волосся, свистав у вухах. В їзді линовою під гору білі пні берізок так тільки і мигали на тлі синього-синього неба. „Християні“ нам вже іде. Ярина просто чуд доказувала. Ах, а зни-

На старті

мок, скільки їх буде! І в їзді, і при ливні, і по дві, і по одній, і всі разом, і з інструкторами, і без, і стоячи, і сидячи в снігу...

По гутірці до залі зійшло трохи люда. Якісь Американці з балетної групи гуляли такі наші рідні голак і коломийку. Ми прилучились, та до вчили їх ще аркана. (А в штанях мь

зовсім, як легіні, навіть присюди нам виходили). На горі у своїм бараку потому хвалилися, у кого більше сніжків на ногах, а в кого веснянок на носі.

Субота 1. січня 1955:

Таки Новий Рік не прийшов непомітно! Бунчужна всіх побудила перед північчю, казала тепло вбратися і ми пішли шукати вогнища в снігу.

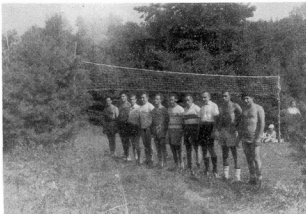
Морозна ніч, на небі зорі. Ген у лісі знайшли вогник. Там вийшов зі снігу „старий рік“, щоб нас попрощати та прийшов „новий рік“. І знову співали та танцювали кругом вогню. Якось і відшукали нас наші інструктори. Пробували нам навіть співати новорічне „многая літа“ — не зовсім воно виходило, бо Бурлаки, відомо, не дуже то співучі. Повелось їм натомість багато краще віншування під дверима бараку. Цього року нам напевно виросте висока пшениця і добре буде ховатися худібка.

Ранком ще трохи їздили на лещетах. Ксения навіть вспіла потовчи собі сильно ногу.

В подудне наші з Нью Йорку від'їхали. Добра душа, наш американський „пластиритель“ Джим впакував щось 9 учасниць з усіма пакунками на своє авто і повіз на станцію.

І стало пусто навколо наших бараків і на з'їздах, хоч і десятки американських лещетарів встигли з'їхатися з усіх усюдів.

Зайшло вже сонце і мені прийшлося від'їжджати крутими доріжками в сторону ще рожевого неба, прощатися з білими смереками, що кидали довгі фіолетні тіні на чистий білий сніг...
ЛІ.

Старшопластунська мандрівка „Срібна хвиля“ в Альгонкен Парк, Онт., Канада. Старші пластунки перед „Маратоном“

Старші пластунки готуються до змагу за першенство, — старші пластунки грають роллю об'єктивних суддів

МОДЕЛЮВАННЯ ЛІТАКІВ

Моделі літаків можна поділити на дві групи: літаючі і нелітаючі. До групи літаючих моделей входять дві класи: ширяки і моторові літачки.

Нелітаючі моделі — це мініатюри правдивих літаків і їх вживають головним у військових школах для навчання у розрізюванні аеропланів. Про них ми тут не будемо говорити і займемося тільки літаючими моделями.

Але спершу поставмо собі питання, чи варто витрачати багато десятків годин і зусиль тільки на те, щоб збудувати модель ширячка. Та ж багато вигідніше купити собі такий модель готовий у крамниці. Коли б літання моделю було однією ціллю моделювання, тоді справді будувати моделі треба було б вважати витратою часу. Але, хоч вітх з літаючого моделю є кінцевим результатом моделювання, треба собі усвідомити, що саме будування і виготовлення літачка має багато творчого захоплення, бадьорости і цікавого досвіду в майструванні.

Дехто купує тільки готові частини літачка і займається їх складанням. Але це забиратиме і час і не дає конструкторові задоволення, що це він сам збудував літачка.

Моделювання пластун сприймає як мандрівку. Починаючи мандрівку, він не їде автом чи літаком, але їде пішки часто в як-найбільш дику околицю, щоб випробувати свої вла-

сні сили. Так само пластун-літун не задовольняється шляхом вигоди, але вибирає дорогу, на якій зможе проявити і виробити свою винахідливість і зарадити і радіти вислідом своєї власної праці.

Друга справа, яку треба передумати перед властивим моделюванням — це справа моторових моделей. Моторові моделі літачків здебудули особливо у Злучених Державах Америки велике поширення, хоч вони на це в такій мірі і не заслуговують. Головна причина їх популярности — це те, що для їх літання не треба вишукувати спеціально догідного терену; вистачають не раз для цього і міські площі.

Осяги немоторових ширяків у дальнуні і на час доказують якнайкраще, що вони ведуть перед у моделюванні. Але незалежно від осягів — треба пам'ятати, що пластун старіється завжди якнайбільше зблизитися до природи. Тому пластун має подвійну вітху з немоторового ширячка: радість з його літання і свідомість, що його літачок покладається виключно на сили, якими користуються орли та альбатроси, коли вони годинами ширяють у висоті, не рухаючи й пір'ячком. Крім цього, літання ширячків відбувається серед вільної природи, далеко від міських вулиць і мурів.

Не треба думати, що безмоторовий ширячок, який міг би літати, тяжче збудувати. Навпаки. Моделі

ширяків, є різні, деякі з них навіть дуже складні і нелегкі для будування. Але вже від самого початку пластун-моделяр матиме чимало вітхи не тільки з будування, але й із літання його ширячка. Для прикладу пригадаємо, що для вправ з проти-літунською артилерією німецьке військо вживало тип ширячка (проміром крил на яких два метри), що його міг збудувати один хлопець на протязі одного дня. Не зважаючи на їхню конструкцію, ці ширячки прекрасно літали й аж жалко було дивитися, як у висоті розривали їх гарматні стрільня.

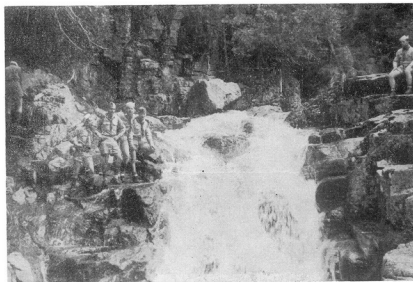
Після цих вступних завваг розглянемо, який виряд мусить мати пластун, щоб почати моделювати.

Основна передумова є тільки одна: охота моделювати і сподівання радості і задоволення, що їх дасть літаючий модель.

Щоб починати моделювання — не треба мати жадних варстатів, ні якогось спеціального знаряддя. Не тяжко теж роздобути матеріал на перший літачок.

Для добуття вправи у моделюванні варто починати з будови початкових ширяків, як наприклад: „термік (thermic) 18“, „термік 20“ та „термік 30“. Пляни для цих або подібних моделей можна купити у відповідних крамницях. Тому, що американські пляни ширячків дораджують вживати в їх будуванні дерева бальза, матеріал на будування ширячків треба купувати разом з плянами. В Європі модельяри вживають місцевих матеріялів, що їх можна дістати в кожного столяря. Літачки з бальзи мають цю перевагу, що вони легші. Але бальза — це тропічне дерево, яке на Україні не росте і тому теж варто навчитися будувати моделі з соснової дикти і прутів, матеріялу звичайного на українських землях (пляни на будову моделей з такого матеріялу треба замовляти аж в Європі, бо в ЗДА таких плянів немає).

Збудування кілька початкових моделей і яких два-три посередніх (Наприклад: „Tow-liner“ і „Towline teiger“). Пляни фірми: Enterprise — Model Aircraft and Supply Co., Inc. 234 E. Second St., Dept. 142, Mineola, N.Y.) модельяр буде мати досить досвіду, щоб взятися до будови поважніших ширяків, здатних на т. за. високий старт (спосіб стартування подібний до пускання паперового змія). З американських моделей тут можна назвати: „Nordic“ (пляни набуття у Model Aircraft Control Co., Box 333 Sta. D. New York 3, N. Y.), „Arizona Annie“ — „Летюче крило“ опис

Учасники 1-ого Мандрівного Табору УПУ в липні 1954 над водопадом

і плян в журналі „Air Trails”, Decem-ber 1953, з європейських: англійсь-кий „Twenty minute glider”, німець-кий: „Strolch”, „Grosser Winkler”. Це тільки кілька з довгого списку високоякісних ширячків. При дбай-ливій конструкції і за доглядних ат-мосферичних умов кожен старт дасть багато задоволення і втіхи. (Мені доводилося раз перелетати ріку Сян, щоб встити за моїм ширя-чком, який після кілометрів льоту все ще не хотів сідати, а якого я ніяк не хотів втратити).

Для практичної підготовки в буду-ванні ширячків найкраще, коли ко-жен член даного літунського гуртка буде рівночасно той сам модель за вказівками гурткового або впро-рядкача. Члени гуртка зможуть то-ді обмінюватися своїм досвідом і давати собі взаємно допоміжні вка-зівки.

З готовими літачками треба йти далеко за місто. Найкраще вибрати незаліснені горби. Коли пластан ста-не під вершок гори, обличчям про-ти вітру, із своїм ширячком у руці, в нього від очікування буде битися прискорено серце: це ж велика хви-лина, яка завершує багато годин впертї, послідовної праці. А коли вітер підхопить крила літачка і по-несе його над головою свого кон-структора, тоді цей пластан-кон-структор відчує творчу радість і зрозуміє, яким прекрасним заняття-м є моделювання.

Пластан, що має за собою будову початкових, посередніх і передових моделей, візьметься напевно до бу-дування ширячків окремих конструкторів, які добули крайові чи світові мистецтва, наприклад, найкращий ширяч світу (перше місце в 1953 році) данського конструктора Ганса Гансена, описаний в журналі „Мо-дель Айрлен Ньюс”, за грудень 1953.

Але й на тім моделювання не за-кінчиться. Досвідчений модельяр візьметься за книжку, яких багато (наприклад: S.H. Grant, Model Air-Plane; O.A. Russel, The Design and Construction of Flying Model Aircraft; H. Winkler, Handbuch des Flugmodell-baues) і довідається про підстави проектування ширячків. Він зна-втомиться з такими термінами, як „число Райнольдса”, „профіль Жу-ковського”, „полярні криві для проф-ілів і т. п. почне творити свої влас-ні моделі. Хто зна, чи одного дня та-кий молодий пластан не прославить українського імені між мистцями ширяцького льоту. Чим більше пла-стунів візьметься за це діло, тим скорше може це здійснитися.

Трубка, 1 к УСР „Бурлаки”

Другий обласний табір юначок „Лісова Пісня” відбувся цього року недалеко містечка Нью Гадсон в стейті Мишиген.

В таборі брали участь юначки двох пластових осередків — Ді-тройт і Шикаго та одна юначка з Клівленду. Всіх таборювачок було 23 і 5 членів булав. Табір мав ви-соково-вишкілний характер та тривав три тижні від 18-ого липня до 8-ого серпня 1954. Зайняття відбу-валися нормально, кожного дня, за винятком неділі, коли то таборни-чки їхали до церкви у поблизо-кому містечку і решту дня вико-ристовували на дозвілля та гри.

За час тривання табору юначки мали змогу набути більше знання з картографії, рятівництва, таборни-цтва, піонерки й куховарства, та за-стосовувати це все в практиці, як це можна зробити у пластовій до-мівці протягом шкільного року. Ви-шкіл гутірки, гутірки з україно-знавства та пісні при вечірніх вог-никах доповнювали денні заняття.

Місце під табір було дуже добре підібране, а природа наввала на нас туту за Рідним Краєм. Могутні дуби нашіпували „казку про дні слави” й озеро, вкрите очеретом і лататтям, своєю задумливою кра-сою викликувало враження польсь-ких озер. Вся природа наводила нам на думку твір Лесі Українки, тому то і назвали ми наш табір „Лісова Пісня”, а поодинокі гуртки прозва-ли: „Чугайстри”, „Перелесники”, „Потерчата”, „Цвіт Папороті”.

Табір складався з чотирьох ша-

тер, і крім того було ще санітарне шатро, магазинове та інвентарне. Кожне шатро мало якусь свою сла-ву або особу або прикмету. Шатро ч. 3 славилось своїм „Молодчим Шляхом” (дірки пороблені стрілами з луків), шатро ч. 2 гордилося чу-дернацькими псевдами, шатро „По-терчат” — було прибищем для То-лі (таборного песика), а у малім шатрі можна було „дістати” яблука.

Стійкові теж і цього року мали нагоду показати свої вмістості в орудуванні „бейзболовими” пали-цями. Дітройтські старші пластуни пробували напасти на наш табір, а тому, що це були „Чорноморці”, вони нападали від сторони озера, бо ж мусли показати, що води не бояться. Наша стійка мала справний „покоси”! На другий день, в неді-лю, можна було почути жалі „лег-ко” побитих: „Я думав, що вона жартує, а вона мене ще раз”! Крім того одного невдалого атак, та-борювачки не були б мали jedno-го клопоту, якби не комарі. Ніякі „смаровила” не помагали (а ужи-вано їх чимало), щодня хтось появ-лявся на руханці з піддухлим оком чи носом.

При кінці табору юначки пере-вряли своє знання у цілоденній те-реновій грі та нічним „прощальним” алярмі, який добре всім запам’я-тався!

Не зважаючи на те, що інколи та-борювання здавалося не дуже то цікаве, (головно під час дощових днів, як всі пробували „маркірува-

Рання молитва в таборі „Лісова пісня” (1. серпня 1954)

ти"), то коли прийшлося від'їздити — всі жалували, що табір не триває довше.

"Дітройтці" проводили "шікагівців" на станцію, де всі разом ще востаннє заспівали таборову пісню "Чи знаєш ти", та улюблену пісню

всіх таборовичок "Мережі". Ще одно "СКОБ" і автобус рушив. Ми пороз'їздилися — багаті на пластовий досвід, з гарними спогадами на довгі місяці.

п. л. розв. Любомира Ліщинська

З ЦІКАВОЇ ФІЗИКИ

ВІД ЧОГО ЗАЛЕЖИТЬ МІЦНІСТЬ ВУЗЛІВ?

Досвід вчить, що при сковзанні линви, навіть на круглий вал чи стовпець (тумбу), тертя досягає надзвичайних розмірів. Чим більше разів линва навита, значить, чим більше число її витків, тим більше тертя. Правило зростання тертя таке, що із збільшенням числа витків у арифметичним прогресі, — тертя зростає в геометричним прогресі. Тому теж навіть слабенка дитина, тримаючи за вільний кінець линви або шнура, навіть три до чотири рази на нерухомий вал, може зрівноважити величезну силу. Цим способом зупиняють часто підлітки на річкових пароплавних пристанях пароплави з сотнею пасажирів, які підходять до пристані. Допомогає їм не феноменальна сила їх рук, а встановлена славетним математиком 18-го століття Айлером залежність величини тертя від числа витків шнура чи линви навколо вала.

У щоденному житті ми, самі того не знаючи, користуємося часто вигодою, на яку вказує нам правило Айлера. Що таке вузол, як не шнур, навитий на валець, ролю якого в даному випадку відіграє друга частина даного шнура? Міцність усяких вузлів — звичайних, моряцьких, за в'язок та петель — залежить виключно від тертя, яке тут посилюється у багато разів в наслідок того, що шнурок обвивається навколо себе, як линва навколо вала. В цьому не тяжко впевнитися, простеживши за згинами шнура у вузлі. Чим більше згинів, тим більше разів шнур обвивається навколо себе, тим більший кут навівання і, значить, тим міцніший вузол.

Невідомо користується формулою Айлера і краєць, пришиваючи гудзик. Він багато разів обкручує нитку довкола захопленої голкою частини матеріалу і потім обриває її; якщо тільки нитка міцна, гудзик не обірветься. Тут застосовується вже відоме нам правило: із збільшенням числа оборотів нитки в арифметичному прогресі, збільшується міцність шитва у прогресі геометричному.

Якби не було тертя, ми не могли б користуватися гудзиками: нитки розмоталися б під їх вагою і гудзики відпали б. Тертя бере дошки суттю участь в цілій низці таких явищ, де ми цього навіть не підозріваємо. Якби тертя зникло, величезна сила звичайних явищ відбувалася б цілком інакше.

Я. І. П.

Тут підпису не треба

ЩО ТАКЕ МІЛЬЙОН?

Говорачи про великі числа, чи подумали ви колинебудь про те, що таке мільйон? Ви знаєте, що це мільйон мільйонів. Але пригадуваймося, скільки часу треба, щоб зарахувати до мільйона, тоді збагнемо, яке це велетенське число. На одну мінуту можна дочислити до 200, на одну годину до 12.000, на добу 288.000, на рік або 365 днів (по кожних чотирьох роках можна собі один день відпочити) 105.120.000. Щоб начислити мільйон — значить: мільйон мільйонів на це треба 9512 років, 34 днів, 5 годин і 20 мінут безперервного шкорого числення.

Пригадуємо, що мільйон визначає мільйон мільйонів в середущих і східних країнах Європи й у Великій Британії та її домініях. В Злучених Державах Америки, у Франції і в Канаді мільйон — це одна тисяча мільйонів.

КУТОК ПЛАСТУНА—ФІЛАТЕЛІСТА

Пощтова марка з нагоди Дземборе 1955
З нагоди восьмого Дземборе бой-скавтів усього світу, яке відбудеться в серні 1955 року над Наєгра-он-ді-Лейк в Канаді, канадська пошта приготує видання окремої марки, присвяченої цьому Дземборе.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД ВИХОВНИХ ПЛАСТОВИХ ЖУРНАЛІВ СКЛАДИ:

Др. Надія Небелок, Монреаль, Канада на пресовий фонд „Мол. Життя” 1.00 дол.	
Рій „Метеліки”, 8-ме Гніздо УПН-ок „Крилаті” у Вінніпегу, з розподілу делькових суконок власного виробу, на передплату „Готуєсь” для новачків роів у Німеччині (прислала ст. п. л. Надія Гаврачинська) 10.00 дол.	
Ліди Кульчицька, Шикаго, від пластової групи в Пітсбургу 5.60 дол.	
Христя Палібі, Монреаль (долярова рішниця) 0.75 дол.	
Кмда Свята Весни Н. П. округи — на прес. фонд М.Ж. 1.22 дол.	
18-ий Курнів УПНО-ок ім. Олєні Півліки, Нью Йорк, через зв'язку Ярославу Рубель на Мол. Життя 10.00 дол.	
Кодло Беркут, Лісові Чортні, Нью Йорк на пресфонд МЖ. 20.00 дол.	
Богдан Одежинський, ДЧ, Філадельфія, на пресфонд МЖ 1.50 дол.	
Гурток юначок „Ключ Журвалів”, Балтимор, із п. л. заробітку через Кошову ст. п. л. Христю Котик 5.00 дол.	
Гурток юначок „Чорноморські Маки”, Балтимор, із п. л. заробітку, 4.00 дол.	
Рій „Ластівка”, Балтимор, із п. л. ошадности 3.00 дол.	
Рій „Перепелички”, Балтимор, із п. л. ошадности 3.00 дол.	

Всім жертводавцям щира подяка від ГПБ України й редакції та адміністрації виховних пластових журналів.

Чи у Вашій місцевості зробено вже щось для справи збирання пресового фонду виховних пластових журналів? Чи влаштувало якусь імпрезу або збірку?

ПО ШИРЮ І ТЕ „МОЛОДЕ ЖИТТЯ” Між Українським Юнацтвом!

„MOLODE ZHYTTIA”, Journal for
Ukrainian Youth

Видіє „Пласт”, Організація Української Молоді

Published by PLAST, Ukrainian Youth
Organisation, Inc. Detroit, Mich, Pa. USA
Pedagoga Kolaria.

Загальна Редакція в Адміністрації виховних журналів: Богдан Краєв
2011 Mt. Vernon St.
PHILADELPHIA 30, Pa. USA

Ціна \$0.20. Річна передплата (10 місяців крім вакацій) — \$2.00.

Друкарни „Дніпро”, 77 Іст Ст. Марк П., Нью Йорк.